

TITULACIÓ D'HUMANITATS CURS 1994-95

ASSIGNATURA: MITOLOGIA CLÀSSICA
CODI: 21457
PROFESSOR: FRANCESC CUARTERO
SEMESTRE: PRIMER
TIPUS: OPTATIVA
DIA-HORA: DL-DC 11,30-13

DESCRIPCIÓ DEL CONTINGUT DE L'ASSIGNATURA.

L'objectiu del curs és iniciar en la mitologia clàssica com a matèria interdisciplinària, prèvia a ulterior especialització, però concebuda per a alumnes de Filologia (Clàssica, Hispànica, Catalana, &c.), Filosofia, Història antiga i medieval, Antropologia.

El curs comprendrà les activitats següents:

- (a) Estudi del programa de l'assignatura per mitjà de la bibliografia adjunta, de les lliçons teòriques i de les pràctiques d'aula.
- (b) Realització d'un treball d'uns 20 folis sobre un tema acordat amb el professor de l'assignatura en entrevista privada.
- (c) Examen escrit sobre un tema o part d'un tema del programa i un comentari de text.

PROGRAMA

1. Idees generals.

El mite: assaig de definició.- El mite i les seves zones de contacte: mite i culte; mite i ritual; mite i conte popular; mite i literatura; mite i història; mite i filosofia.- Les fonts de la mitologia clàssica.

2. Els mites dels orígens.

Grècia i Orient.- Els orígens del món.- Les primeres generacions divines i les lluites del poder.- L'ordre universal.- Els "déus joves".

3. Els mites fundacionals.

Deméter i Eleusis.- Apol.lo, déu oracular i guaridor.- Hermes, el déu enginyós.- Dionís, el déu alliberador.- L'orfisme.

4. La saga heroica.

Definicions d'heroi.- Els herois grecs.- Els treballs d'Hèracles.- Hèracles, l'heroi transgressor.- Hèracles, el civilitzador.- Apoteosi d'Hèracles.

5. Del mite a la llegenda.

El Cicle de Tebes: Làbdac, Laios, Èdip i els seus fills.- La llegada troiana i el retorn dels herois.- Els mites de les contrades de Grècia.- La fabricació d'un heroi: la llegenda d'Alexandre.

6. Mitologia romana.

Roma i els pobles veïns.- La llegenda d'Eneas.- Llegendes sobre la fundació i la llibertat de Roma.- Creació d'una mitologia nacional.

7. El mite en l'antiguitat classica.

El mite com a paradigma ètic.- Les primeres crítiques al mite.- La utilització política del mite.- Les primeres interpretacions del mite: al·legoria, racionalisme, evemerisme.

8. El mite en les literatures europees.

La pervivència del mite clàssic en l'Edat Mitjana.- El Renaixement: interpretacions al·legòriques i síntesis pagano-cristianes.- El barroc.- El neoclassicisme europeu.- El segle XIX.- El segle XX.

9. Les interpretacions del mite en els segles XVIII i XIX.

Mitologia i evolució.- Mite i etnologia.- La mitologia naturalista.- El naixement de la mitologia comparada.

10. La mitologia clàssica en el segle XX.

L'escola etnològica anglesa: Cornford i Harrison.- L'historicisme: L. Gernet.- Simbolisme i psicologia: Freud, Jung, Diel.- El funcionalisme.- La morfologia religiosa de M. Eliade.- L'escola neocomparatista de G. Dumézil.- L'estructuralisme: C.Lévi-Strauss.

BIBLIOGRAFIA MÉS SIGNIFICATIVA.

A. Textos clàssics (en traducció).

* [Apolodoro], *Biblioteca*, trad. J. Calderón, Madrid, Akal 1987.

Hesíodo, *Obras y Fragmentos*, trad. A. Pérez y A. Martínez, Madrid, Biblioteca Clásica Gredos.

* Homer, *La Ilíada*, trad. M. Peix, Barcelona, Alpha.- *L'Odissea*, trad. C. Riba, Barcelona, Alpha.- Homer, *La Ilíada*, I-II, trad. M. Balasch, Barcelona, Bibl. Selecta.- Homer, *Himnes homèrics*, trad. M. Balasch, Barcelona, El mall.- Homero,

Ilíada, trad. L. Segalá, Madrid, Austral y otras.- Homero,
 * *Odissea*, trad. L. Segalá, Madrid, Austral y otras.- Homero, *Odissea*, trad. J. L. Calvo, B. C. Gredos.- *Himnos homéricos*, trad. A. Bernabé, B. C. Gredos.

* Ovidio, *Las Metamorfosis*, I-III, Trad. cast. A. Ruíz de Elvira, Barcelona, Alma Mater 1988.- Ovidi, *Les Metamorfosis*, I-III, trad. cat. Adela Ma. Trepát & Anna Ma. de Saavedra, Barcelona, FBM 1929-1932.

* Virgili, *Eneida*, I-IV, trad. M. Dolç, Barcelona, FBM 1973-1978.- Virgilio, *La Eneida*, trad. Ochoa, Madrid, col. Austral y otras.

B. Autores modernos.

* L. Cencillo, *Mito. Semántica y realidad*, Madrid 1970.

* L. A. de Cuenca, *Necesidad del mito*, Madrid 1976.

* M. Detienne, *La invención de la mitología*, Madrid 1985.

* G. Dumézil, *Heur et malheur du guerrier*, París 1969.- *Mythe et épopée*, I-III, París 1968-1973.- *Les dieux souverains des Indoeuropéens*, París 1977 (n'hi ha trad. castellana i catalana).

* M. Eliade, *Tratado de historia de las religiones*, Madrid, Cristiandad 1981.- *Mito y realidad*, Madrid, Punto Omega 1970.- *Aspectos del mito*, Madrid, Taurus 1973.-

* E. E. Evans Pritchard, *Las teorías de la religión primitiva*, Madrid 1973.

* J. G. Frazer, *La rama dorada*, México 1970.

* C. García Gual, *Mitos, viajes y héroes*, Madrid 1985.- *La Mitología. Interpretaciones del pensamiento mítico*, Barcelona, Montesinos 1989.

* R. Graves, *Los mitos griegos*, I-II, Madrid 1985.

* P. Grimal, *Diccionario de mitología griega y romana*, Barcelona, Labor 1965 i reedicions.

* F. Jesi, *Mito*, Barcelona 1976.

* K. Kerényi, *La religión antigua*, Madrid 1972.

* G. S. Kirk, *La naturaleza de los mitos griegos*, Barcelona, Argos-Vergara 1984.- *El mito. Su significado y funciones en la antigüedad y otras culturas*, Barcelona, Paidós 1985.

* J. Larson (ed.), *Myth in Indo-European Antiquity*, Berkeley 1874.

* C. Lévy-Bruhl, *La mitología primitiva*, Barcelona, Península 1985.

* C. S. Littleton (ed.), *The New Comparative Mythology. An anthropological Assessment of the Theories of G. Dumézil*, Berkeley 1966.

* M. Müller, *Mitología comparada*, Barcelona, Visión 1982.

* W. Otto, *Los dioses de Grecia*, Buenos Aires 1973.

* J. Seznec, *Los dioses de la Antigüedad en la Edad Media y en el Renacimiento*, Madrid 1983.

* J.P. Vernant, *Mito y pensamiento en la Grecia antigua*, Barcelona, Ariel 1974.- *Mito y sociedad en la Grecia antigua*, Madrid, Siglo XXI 1982.

* E. Wind, *Los misterios paganos en el Renacimiento*, Madrid 1985.